

Kalaallit Nunaanni aqqissuuseqqinnerup kingorna kommuniusimasut tamarmik minnerpaamik qinikkamik ataatsimik nunami sumiiffiup sinniisaatut kommunalbestyrelsini ilaasortaataqarnissaat anguniarlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqatigiit)

Akissuteqaat

(Nunamut Namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisunut ilaasortaq)

Aallarniutigalugu Naalakkersuisut oqallinnissamut siunnersuuteqartoq qujassuteqarfigissavaat.

Inatsisartunut ilaasortap Aqqaluaq B. Egede-p siunnersuuteqarnermigut kommuniusimasuni tullissaani kommunalbestyrelsinit qinersinissami sumiiffinni immikkut ilaasortaataqarsinnaanermik, imaluunniit nunami sumiiffiinit sinniisoqartarnissamik taallugu periarfissiisoqarnissaa oqallisissiarivaa. Naalakkersuisut tamatumunnga tunngatillugu partiit isummernissaat tusassallugit qilanaaraat.

Ikaarsaariarnermi Ataatsimiititalianut apriliip 8-ni 2008-mi qinersisoqarmat kommunini suliassaqarfiit aqqissuuteqqinneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 19. november 2007-imeersoq naapertorlugu qinersineq ingerlanneqarpoq. Taanna inatsit ulluinnarni taaneqartartoq immikkut inatsit, akuersissutigineqarpoq kommunit kommunerujussuarnut kattussuunnissaat aammalu ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat maaji 2008-miit januaarip aallaqqaataani 2009-mi atuuttuunissaa siunertaralugu. Inatsisip aamma aalajangersarpaa ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat 2009-mi januaarip aallaqqaataaniit kommunalbestyrelsinnngorlutik ingerlaqqinnissaat.

Immikkut inatsimmi § 4, imm. 2-mi ima allassimavoq: ”*Kommuniusimasuni kommunimi nutaami ilaasuni ataasiakkaani tamani kommunip nutaap kommunalbestyrelsiani ilaasortat ilaat ataaseq nunami sumiiffiup sinniisaatut qinigaassaaq. Kommuniusimasut ilaata nunami sumiiffiup sinniisuutitarissavaa partiit anginersaata imaluunniit kattusseqatigiit qinigassannngortitaat amerlanerpaanit taaguunneqarsimasooq.*”

Nunap sumiiffiini sinniisuutitaqarnissaa pilersinneqarpoq kommuniusimasut tamarmik kommunerujussuarnut kattunnerini ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliani minnerpaamik ataatsimik taamatumalu kingornagut kommunalbestyrelsinnngortuni sinniisuutitaqarnissap qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu.

Upernaakkut 2013-imi kommunalbestyrelsinit nutaassanut qinersisoqarpat kommuninut qinersisarnerit pillugit inatsit nalinginnaasoq naapertorlugu qinersinissaa ingerlanneqassaaq, ikaarsaariarnermi ataatsimiititalianut aalajangersakkat immikkut inatsimmiittut atorunnaaersimassammata. Nunap sumiiffiini sinniisuutitaqarnermik aalajangersakkat kommuninut qinersisarnerit pillugit inatsimmi maannamut atuuttumi ilaanngillat. Taamaallunilu nunap sumiiffiini sinniisuutitaqartarnerup ingerlatiinnarneqarnissaa kissaatigineqarpat inatsimmi allannguisoqartariaqarpoq.

Ilanngullugu taaneqarsinnaavoq maannamut kommuninut qinersisarnerit pillugit inatsimmi aalajangersakkat arlallit, §§ 5, 41-miit 43-mut aamma 65, 2007-imi ikaarsaariarnermi ataatsimiititalianut qinersisoqarneranut atatillugu immikkut inatsisip akuersissutigineqarneratigut allanngortinneqarput atorunnaarsinneqarlutillu. Taamaalluni aalajangersakkat taakkua nalilersoqqinneqartariaqarput atuutilerseqqinnissaallu eqqarsaatigeqqinneqartariaqarlutik. Taamattaq aamma immikkut inatsimmi § 8-mi nunaqarfinni aqutsisunut ataatsimoorussanut aalajangersakkat nalilersoqqinneqartariaqarput.

Aamma taaneqassaaq Inatsisartut siorna upernaakkut 2010-mi ataatsimiinneranni oqaluuserisassani immikkoortoq 141-p suliarinerani (UPA2010/141) kommunalbestyrelsinut, nunaqarfinni aqutsisunut ilagiit sinniisaannullu qinersisarnerit pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnissaanik Inatsisartut Naalakkersuisut siunnersuuteqarnissaannik peqqummatigit, imaattussanngorlugu nunatsinni Inatsisartunut qinersisarnerit pillugit inatsisaani § 2-mi aalajangersakkat assinganik kommuninut qinersisarnerni inatsimmi atuutilersitsisoqaqqullugu.

Nunap sumiiffiini sinniisuutitaqarneq pillugu misilittagarineqartut katersorniarlugit Nunamut Namminermt Pissutsinut Allaffiup kommunit Kanukokalu tassunga atatillugu maannamut misilittagarineqartut januaarimi nassuiaateqarnissaat kissaateqarfigivai.

Kanukokap kommunit tamanna pillugu oqaloqatigereerlugit aammalu Kanukokap siulersuisuini suliarineqareerluni eqikkaasumik oqaatigineqarpoq nunap sumiiffiini sinniisuutitaqarneq pillugu apeqqut aammalu sumiiffinni ataasiakkaani sinniisuutitaqarnissami apeqqut ilanngullugu politikkikkut allaffissornikkullu sukumiisumik suliarineqaqqaartariaqartoq.

Kommunalbestyrelsinut qinersinissap tullissaanut piffissaalluarallartillugu inatsisit nalimmassarneqarnissaat siunertaralugu tamatumunnga sulinissaq maanna ingerlanneqarpoq, suliamilu tamatumani kommunit Kanukokalu peqataatinneqassapput.

Ullumikkut oqallisigisassarput tassaavoq kommunalbestyrelsinu nunap sumiiffiini sinniisuutitaqarnerup utaqqiisaagallartumik aaqqissuussinerusooq ataavartumik atuutilersinneqassanersoq imaluunniit siunissami taasinerit amerlassusaat tunngavigalugit qinersisarnerit ingerlanneqartassanersut sumiiffimmilu attuumassuteqarneq aallaaviginagu aaqqissuussineq atuutissanersoq oqallisigissallutigu.

Soorlu siunnersuuteqartup oqaatigigaa, nunap sumiiffiini sinniisuutitaqarnermi aaqqissuussinerup atuutiinnarnissaanut toqqammavilersuut unaasinnaasoq kikkut tamat oqartussaaqataanerisa innarlerneqannginnissaat qulakkeerneqassammat sumiiffinnilu ataasiakkaani ilisimasat innuttaasullu qinikkanut attaveqarnerat qanilaartoq isumagineqarsinnaammat attatiinnarneqarsinnaallunilu.

Taasinerit taamaallaat tunngavigalugit sumiiffimmilu atassuteqarneq tunngaviginagu kommunalbestyrelsimut qinigaasarnerup maannamut aaqqissuussinerup attanneqarnissaanut toqqammavilersuutaasinnaavoq illoqarfinni mikisuni 2008-mi ikaarsaariarnermi ataatsimiititalianut qinersinermi qinigassanngortittut illoqarfinni anginerusuni qinigassanngortittuniit ikinnerungaartunik taasisoqarlutik qinigaanikummata, naak ikinnerusunik taaneqaraluarlutik.

Tassunga assersuutitut taaneqarsinnaavoq 2008-mi qinersisoqarmat nunap sumiiffiit sinnerisut 28-nik taaneqarluni isertoqarmat, allalu qinigassanngortittoq 88-inik taaneqaraluarluni qinigaanngitsoorluni. Kommunimi allami nunap sumiiffiit sinnerisut isertoq 86-inik taaneqarluni iserpoq qinigassanngortitorlu alla 118-imik taaneqaraluarluni qinigaanngitsoormat.

Taamattaaq isumaliutigilluartariaqarpoq nunap sumiiffiini sinnerisuutitaqarnermi aaqquussineq siunertaminut naleqquttuunersoq nunap sumiiffiani sinnerisut qinigaasoq illoqarfimmi nunap sumiiffimmi sinnerisut qinigaaffimmiit qinersereernerup kingornagut illoqarfimmut allamut kommunerujussuanngortup iluani nuussinnaammat nunap sumiiffimmi sinnerisut atuuffini attatiinnarlugu, taamaalillunilu illoqarfimmi qinigaaffigisimasami qimanneratigut innuttaasut qinikkanut attaveqarnerat qanilaartoq qulakkeersimaneerutsillugu.

Taamaattumik Naalackersuisut siunertaqarput upernaakkut 2012-imi ataatsimiinissamut kommuninut qinersisarnerit pillugit inatsimmik siunnersuummik qulaani taaneqartut aalajangersarneqarnissaannut periarfissiisumik saqqummiussaqaassallutik. Naalackersuisut isumaqarput upernaakkut 2012-imi kommuninut qinersisarnerit pillugit inatsissamik saqqummiussaqaarnissamut tunngatillugu ullumikkut oqallinnissaq tapertaassasoq pingaaruteqartoq. Kommuninut qinersisarnerit pillugit inatsissamut siunnersuummik suliaqarnermi kommunit Kanukokalu Naalackersuisut peqataatissavaat.

Taamatut oqaaseqarlunga oqaluuserisassaq Inatsisartunut kinguneqarluartumik iluaqutaasussamillu oqallisigitissallugu tunniuppara.